
Knelpunten in bemesting: divers en gebiedsspecifiek

Dit voorjaar heeft het LEI workshops met melkveehouders gehouden. Het doel was na te gaan welke knelpunten ze ervaren of voorzien bij aangescherpte Gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat. Er is sprake van diverse, soms gebiedsspecifieke, knelpunten.

Algemeen: graskwaliteit onder druk, dierlijke mest belangrijk

Veel ondernemers geven aan liever dierlijke mest te gebruiken dan kunstmest omdat dit een vollediger meststof is. Men kan niet begrijpen dat een zelfde hoeveelheid N uit kunstmest minder uitspoeling zou veroorzaken dan uit mest. Om de aanwezige mest beter te benutten wordt door veel ondernemers een grotere mestopslag nagestreefd. Men streeft algemeen naar goede dierprestatie en een goede diergezondheid. Om toch voldoende ruwvoer van goede kwaliteit te kunnen winnen, worden vooral de eerste twee sneden goed bemest. Vooral in het westelijk veenweidegebied, het rivierkleigebied en het lössgebied wordt het belang van de eerste twee sneden erg benadrukt.

Zuidelijk zand: 70% grasland geeft te matige ruwvoer kwaliteit

In het zuidelijk zandgebied, met zijn hoge bodemvruchtbaarheid voor fosfaat, is de vrees voor een lagere opbrengst door aanscherping van fosfaatgebruiksnormen, relatief gering. Wel vreest men lagere opbrengsten door minder toevoer van stikstof, organische stof en kali als minder mest wordt gebruikt. Men denkt dat dit grote gevolgen heeft voor de kwaliteit van het voer, zeker op de lichte, schrale, zandgrond waar droogte tot bladarm en ruw celstofrijk gras leidt. Op deze intensieve bedrijven, met traditioneel een groot aandeel maïs in het rantsoen, kan men niet goed uit de voeten met de voorwaarde (voor derogatie) dat 70% van de oppervlakte grasland moet zijn. Enkele melkveehouders vinden dit zo belangrijk dat ze overwegen af te zien van derogatie om meer maïs te kunnen telen.

Zwaardere gronden: schipperen met tijdstip bemesting en mestbenutting

In het noorden (nat zand, veen, klei) en in het rivierkleigebied met hun minder draagkrachtige grond, lagere bodemvruchtbaarheid voor fosfaat en lagere voorjaars-temperatuur, is er vaker vrees voor opbrengstdaling bij lagere fosfaatbemesting. Men is bezorgd over de mogelijke gevolgen voor de ruwvoerquantiteit en -kwaliteit door het niet meer kunnen toepassen van kunstmestfosfaat. Op deze minder draagkrachtige grond zou men, voor een goede mestbenutting, best later – bijvoorbeeld in maart-willen bemesten. Ervaring leert hen echter dat het riskant is te wachten als het in februari goed weer is. In het rivierkleigebied speelt bovendien fosfaat-fixatie (erg lage bodemvruchtbaarheid) een rol. Ook in het westelijk veenweidegebied bemoeilijkt de soms zeer matige draagkracht het kiezen van het optimale bemestingstijdstip.

Oostelijk zand: bodemkwaliteit wordt belangrijker

In het oostelijk zandgebied constateert men nog geen, maar verwacht men bij verdere aanscherping wel gevolgen voor de opbrengst van een lage bemesting met fosfaat. Men wil zoveel mogelijk mest op het bedrijf houden om de graskwaliteit, het organische stof gehalte, bodemleven, sporenelementen- en kalivoorziening op peil te houden. De leemhoudende grond leidt soms tot draagkrachtproblemen.

Löss: extra natuurlijke handicaps leiden tot specifieke knelpunten

In het lössgebied ervaart men enkele specifieke knelpunten bijvoorbeeld op het gebied van Gebruiksnormen voor grond met multifunctioneel landgebruik (weiland onder populieren en onder hoogstamboomgaarden) en de aanwezigheid van hellingen in het landschap en stenen in de bodem waardoor men niet de oplossingen kan toepassen die elders wel mogelijk zijn. Het overheidsbesluit om löss dezelfde Gebruiksnormen te geven als droog zand wordt als onterecht beschouwd. Men vindt de

gebruiksnormen voor stikstof zo laag dat, in hun beleving, de kar dreigt vast te lopen.

Aart van den Ham, LEI Wageningen UR

